

SVOBODNA SLOVENIJA

ESLOVENIA LIBRE

Glasi Slovencev v Argentini

Leto LXXXII | 11. avgusta 2023 - Buenos Aires, Argentina | Št. 13

www.svobodnaslovenija.com.ar

Svobodna Slovenija

NAJVEČJA UJMA V ZGODOVINI SLOVENIJE

Slovenijo je pretekli teden doletela ena najhujših ujma v zgodovini. V dveh dneh je zapadla dvakratna količina padavin, ki so zapadle v lanskem poletju skupaj. Narava je pokazala svojo neverjetno moč, deroče reke so povzročile poplave in plazove. Rekordne padavine so bile posledica nadpovprečno toplega sredozemskega morja in hladnega zraka iz severa. Vlada je ocenila, da bo škoda rekordna. Žrtvam neurja poleg gasilcev, vojske in civilne zaščite pomagajo tudi Karitas ter nešteto številno prostovoljcev.

Ko je ARSO (Agencija Republike Slovenije za okolje) opozorila, da se bližajo nevihte, si nihče ni predstavljal, da bo Slovenijo doletela najhujša ujma v 32-letni zgodovini. Skupna količina padavin je bila rekordna, v nekaterih krajih je v enem dnevu zapadlo več kot 250 litrov dežja na kvadratni meter. Padavine so bile posledice prihoda hladnega zraka ter južnega vetra, ki je iz morja v Slovenijo prinesel ogromne količine vlage, kar je povzročilo obilne padavine.

Zaradi neurja in poplav je umrlo vsaj 4 ljudi. Materialne škode so – po oceni vlade – rekordne. Slovenska Karitas je ocenila, da je zaradi poplav in plazov resneje poškodovanih več kot 4000 stanovanj in hiš. Vlada je obljubila, da bo poleg gmotne pomoči predstavila tudi zakonske spremembe, da bi pomoč do ljudi prišla najhitreje. «Država bi s tem zagotovila, da bo prevzela stroške intervencije in sanacije. Občine pa bi tako lahko ukrepale takoj», je izjavil predsednik vlade Robert Golob.

Najhujši nalivi so se pojavili na Gorenjskem in Koroškem ter na območju Idrijskega, Škofjeloškega in Polhograjskega hribovja, ki so povzročili poplavni val Gradašnice, Poljanske Sore, Savinje, Meže in Kamniške Bistrice. Poplave so povzročile tudi narasle reke Drava, Sava in Mura. Posledice dežja, plazov in poplav trpijo

številni Slovenci: poplavljeni polja, uničeni pri-delki, poplavljeni ali uničene hiše. Pri evakuacijah so sodelovali gasilci, policija, slovenska vojska, civilna zaščita in prostovoljci.

Slovenski škofje so pozvali vse Slovence k solidarnosti preko slovenske Karitas, ki že zbirala sredstva za pomoč najbolj ogroženim. Slovenci so pokazali svojo solidarno plat, do izida te številke je samo preko Karitas bilo zbranih 1.564.631 evrov. Mnogi prostovoljci se zbirajo za pomoč pri obnovi domov in objektov, ki so bili prizadeti v neurju.

V Slovenijo je prihitela predsednica Evropske komisije Ursula von der Leyen in obljubila visok paket sredstev za odpravljanje posledic poplav. Tudi papež Frančišek je pokazal, da je blizu žrtvam poplav. Izjavil je, da moli za črtve in izraža duhovno bližino njihovim družinam in vsem, ki trpijo zaradi teh nesreč, obenem pa se je zahvalil vsem, ki prizadetim nudijo pomoč, še posebej prostovoljcem.

Vlada je ponedeljek, 14. avgusta, razglasila za Dan solidarnosti in dela prost dan, da lahko vsak Slovenec solidarno pomaga bližnjemu v stiski. Do sedaj je delalo že več kot 22.000 prostovoljcev. Martin Golob, priljubljeni župnik v Grosupljem je s skupino 35 prostovoljcev pomagal na Koroški. Za Družino je izjavil: «Bila je lepa šola za vse nas, da smo konkretno pristopili k ljudem. Nekaj dvorišč smo očistili z bagerjem, drugje smo z lopatami čistili mulj. Bili smo zelo pridni in zelo sem ponosen na te moje mlade, ki so res delali kot še nikoli.» Tudi «argentinski» Slovenci - predvsem mladi - so se organizirali in šli na prostovoljno delo po okolici Ljubljane in na Koroško.

Slovcem po svetu pa se priporočamo v molitev!

Poroča: Jože Jan

Na naše pismo se je odzval tudi škof dr. Anton Jamnik, odgovoren za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Hvaležen sem Slovcem v zamejstvu in po svetu, da so v zahtevnih časih preizkušeni na različne načine povezani z vsemi, ki so jih prizadela neurja. Čas stisk in preizkušeni nas na poseben način povezuje v eno domovino, ne glede na to, na katerem koncu živite dragi rojaki. Slovenci v Argentini ste tudi sami zaradi zahtevnih družbenih razmer in mnogi socialnih stisk sami včasih v težkem položaju, prav zato nam vaša bližina, duhovna povezanost in druge oblike pomoči, še toliko več pomenijo.

Iskrena hvala vam, da skupaj hodimo kot občestvo, v lepih trenutkih, pa tudi tistih, ki so nam težje razumljivi. Sv. Janez Pavel II. je zapisal, da, če bolečino nosimo skupaj s Kristusom, potem to postane »odrešujoča bolečina«. Bog dan, da bi imeli to vero in močno upanje.

Prisrčen pozdrav v drago Argentino,

Anton Jamnik,
ljubljski pomožni škof

Želiš pomagati
prizadetim v poplavih?

Svoj prispevek lahko oddaš v slovenskem domu (če je mogoče v evrih ali dolarjih). Namenili ga bomo Slovenski Karitas.

OBČNI ZBOR ZEDINJENE SLOVENIJE

V petek, 9. junija, se je v prostorih Slovenske hiše vršil 74. občni zbor društva Zedinjena Slovenija.

Po sveti maši so odborniki prisotnim podali poročila o delu, ki ga je odbor opravil v preteklem poslovnem letu; v nadaljevanju objavljamo povzetke teh poročil.

Tajnik Karel Groznik je poročal, da se je odbor skozi poslovno leto 2022 zbral na 11 rednih sejah. Med pomembnimi dogodki in prireditvami, pri katerih je društvo sodelovalo je omenil Misijonsko tombolo, ki se je vršila v Slovenskem domu v San Martinu, praznovanje dneva državnosti, obisk škofa Antona Jamnika, odgovornega za Slovence po svetu, Slovenski dan na Pristavi, z obiskom ministrice Tanje Fajon.

Predsednik društva Jure Komar se je odbornikom zahvalil za vse delo, ki je bilo opravljeno z veliko odgovornostjo ter slovenskim domovom in organizacijam za složno sodelovanje skozi leto. Izrečena je bila tudi zahvala Uradu RS za Slovence v zamejstvu in po svetu za podporo našim dejavnostim.

O delovanju slovenskih sobotnih šol je poročala šolska referentka Luciana Servin: pouk je potekal skozi 30 sobot, med marcem in novembrom. Šole je obiskovalo 165 otrok, zanje je skrbelo 44 učiteljev. Skupne prireditve za otroke so se vršile ob začetku šolskega leta in meseca septembra na Slomškov dan, skupni šolski izlet je pa bil v mesecu oktobru.

Ravnateljica Slovenskega srednješolskega tečaja Julka Furlan je poročala, da je v letu 2022 tečaj obiskovalo 63 dijakov, poučevalo je 13 profesorjev. Med pomembnimi dogodki je omenila: dan duhovnosti (7. maja), nastop skupine RAST na dan državnosti (25. junija), bralno delavnico z urednico iz založbe Malinc Polono Konjedic (15. oktobra), obisk v Cottolengo Don Orione, srečanje s p. Miranom Žvanutom in Marjanom Kokaljcem, zaključno prireditev (11. novembra) ter sv. birmo (27. novembra).

Po poročilih so prisotni odobrili delo odbora skozi poslovno leto 2022, predsednik Jure Komar se je ponovno zahvalil za vse, kar je bilo narejeno.

Prisotni so tudi podprli objavo izjave ob odpovedi Dneva spomina na žrtve komunističnega nasilja, ki se je nekaj tednov prej zgodila v Sloveniji.

S tem je bil zaključen 74. društveni občni zbor.

Besede ministra za Slovence v zamejstvu in po svetu Mateja Arčona.

MATEJ ARČON
MINISTER

Ljubljana, 7. avgust 2023

Spoštovani Slovence in Slovenci v zamejstvu in po svetu,

v domovini smo ganjeni in hvaležni ob številnih izrazih podpore in sočutja, ki jih od vas prejemamo v teh dneh, ko se Slovenija sooča s posledicami katastrofalne ujme.

Spet se je pokazalo, da je mreža slovenske solidarnosti razpeta čez vse kontinente ter da slovenska duša presega vse meje. Hvaležni smo tudi za ponujeno pomoč.

Vse informacije o tem, kako lahko pomagate, so zbrane v slovenskem in angleškem jeziku na spletni strani www.gov.si, ki jo je vzpostavila Vlada Republike Slovenije.

Ob prepričanju, da bomo tudi to preizkušnjo, združeni in enotni, uspešno premagali, vam pošiljam prisrčne in upanje polne pozdrave iz domovine.

Matej Arčon
minister

Slovenci v Argentini smo izrazili solidarnost z rojaki v stiski.

ZEDINJENA SLOVENIJA
V ARGENTINI
Ramón L. Falcón 4158 - C1407GSR
Buenos Aires - Argentina
E-mail: esloveniau@gmail.com

Buenos Aires, 08. avgusta 2023

Spoštovani
dr. Robert Golob
predsednik vlade
Vlada Republike Slovenije

Društvo Zedinjena Slovenija, krovna organizacija, ki povezuje domove in društva slovenske skupnosti v Argentini, Vam izreka vso solidarnost ob veliki vremenski katastrofi ki je doletela našo domovino Slovenijo.

Pridružujemo se želji vseh Slovencev dobre volje, ki hočejo strniti moči in na katerikoli način pomagati vsem prizadetim rojakom, da bo Slovenija zopet pokonci.

Pomoč bomo kanalizirali preko slovenskih človekoljubnih organizacijam da čim prej pride do najbolj potrebnih.

Pogumno Slovenija!

Naš dom San Justo
Slomškov Dom
Slovenska Pristava
Slovenski dom San Martin
Hladnikov dom
Slovenski dom Carapachay

Jure L. Komar
Predsednik

MLADCI IN MLADENKE V PRVI POLOVICI LETA

Ob zaključku prve polovice leta se skupina Mladcev in mladenk oglašča, da z vami deli doživetja prvih dejavnosti v letu 2023.

Vsako leto je za nas polno navdušenja po novih in zanimivih idejah. Smisel naše skupine je, da družimo nastnike in jih spremljamo pri dozorevanju.

Leto smo začeli 5. marca s počitniškim izletom, ko smo se v velikem številu odpravili na kratko pot do domačije lazaristov "Maria Regina" v Glewu. Tam smo uživali krasen sončen dan v bazenu, z igrami, da se bolje spoznamo in tudi preživeli dan ob športu, razgovoru in počitku. Ob koncu srečanja je g. Toni Burja CM daroval sveto mašo; hvaležni smo mu, da je prišel in se nam pridružil. Po maši smo malicali in se odpravili na pot domov, ker so nas starši že nestrpnost čakali.

Nekaj tednov pozneje smo se spet srečali, tokrat v Slomškovem domu. Prenočili smo od 25. do 26. marca, se skupaj igrali iskanje zaklada, namizne igre, uživali šport in okusno večerjo. V nedeljo zjutraj je g. Franci Cukjati daroval sveto mašo, otroci / mladci pa so sodelovali s petjem, branjem in prošnjami. Nato smo skupaj zajtrkovali in tako zaključili srečanje.

Naslednje srečanje je bilo v soboto, 3. junija, v Našem domu v San Justu. Po pouku na SSTRMB smo se Mladci in mladenke pripeljali v dom, na dvorišču smo delili igre in pice. Igrali smo se kahoot in se v lepi družbi veselili.

Na dan prijateljev, ki ga praznujemo 20. julija, smo se spet srečali v Slomškovem domu. Za to priložnost smo morali voditelji in mladci nositi kostume. Ob okusni večerji in zanimivih igrah smo skupaj preživeli lep dan.

Kot zadnje srečanje v tej prvi polovici leta in zaključek zimskih počitnic smo se pa odpravili na Našo domačijo v Virrey del Pino. Kljub zimskemu vremenu smo v naravi delili sobotni dan. Imeli smo igre na prostem, kuhali smo testenine in delili malico, za katero je vsak prinesel jed ali pijačo, katere ime začelja z začetnico lastnega imena. Pogovarjali smo se o vsem, kar smo doživeli v tej prvi polovici leta in o tem, kaj želimo za naprej.

Vsi smo navdušeni nad tem, kar nas še čaka in nestrpnost pričakujemo potovanje v mesecu decembru.

Želimo se zahvaliti staršem, ki sodelujejo, da se naša skupina še vedno razvija in da lahko preživljamo čas v lepi in zdravi družbi.

Skupina Mladcev in Mladenk

MESEC JULIJ V HLADNIKOVEM DOMU

V nedeljo, 2. julija smo, kot vsako leto, z veseljem pripravili tradicionalne domače »kolone«. Letos je glavno vlogo prevzel naš dragi Valentin Grbec, znan tudi kot Wis, ki je bil odgovoren za organizacijo celotne prireditve. Fantje in moške so bili navdušeni nad to klasično dogodivščino, zato so v prelepem razpoloženju pomagali in se zelo potrudili, da je bil dogodek izpeljan brezhibno. Domače krvavice in mesenice so bile pripravljene po starih receptih naših dedkov in pradedkov.

Naše kuharice pa so skrbno pripravile zelo pričakovane kremšnite, pražen krompir, ter kislo zelje. Nameravamo to tradicijo ohranjati še mnogo let, saj nihče ni manjkal, vsi člani so prišli po okusno hrano. Slovenski duh je še vedno živ in močan v naših srcih.

V soboto, 29. julija, smo imeli veliko čast, da nas je obiskala Lic. Sonia Tomazin ob izidu njene nove knjige »Sentirse bien es posible«. Ljudje so izredno točno prišli ob 16. uri, in tako se je začel navdušujoč pogovor in delavnica o pravilni držji in mišičnem sproščanju proti stresu.

Predavateljica je bila zelo navdušena nad sodelovanjem ljudi, ki so aktivno postavljali vprašanja in delili svoje izkušnje. Poudariti je treba, da je bila tema izjemno zanimiva za poslušalce, saj so bili vsi vpleteni v živahen in poučen dialog.

Poleg pogovora in videoposnetkov so bile na sporedu tudi vaje, kjer so vsi prisotni z velikim navdušenjem izvajali te prakse.

Sonja in vsi prisotni so bili zelo hvaležni za tehnični del (platno, zvok, projektor, mikrofoni), ki sta ga organizirala fanta iz Doma (Fede Cerar in Jeremías Žitnik).

Ves čas pogovora je vladalo izjemno dobro vzdušje, polno pozitivne energije. Ob zaključku dogodka smo se vsi veselili priložnosti, da si privoščimo skodelico čaja in okusno domače pecivo. Ta prijeten trenutek je le še pripomogel k že tako lepemu doživetju. Počutili smo se zadovoljni in povezani, saj smo skupaj preživeli čudovito popoldne v Hladnikovem domu.

Najlepša hvala Sonji Tomazin za tako koristno predavanje! Cenimo njeno strokovnost in predanost, ki je pripomogla, da smo se veliko naučili. Izrazimo hvaležnost za njeno trdo delo in pripravljenost deliti svoje znanje z nami.

K.G.

ODKRITJE DOPRSNEGA KIPA FRANCETA PREŠERNA V BERNALU

Dne 16. julija t. l. se je v okviru proslavitve 80. obletnice obstoja Slovenskega prekmurskega društva v Bernalu svečano odkrilo doprsni kip našega velikega pesnika.

Na trgu Plazoleta Republica de Eslovenia na križišču ulic Cerrito in Dardo Rocha v Bernalu se je ob prisotnosti veleposlanika RS v Buenos Airesu pričel dogodek ob enajsti uri dopoldne.

Zapelo se je obe himni in dvignilo obe zastavi, ki sta ju nosila Carlos Cigoj in Sandra Cesnik, nakar so sledili govorniki: Ezequiel Arauz v imenu županje mesta Quilmes, Mayor Mendoza; Fernando Collizzolli (Director General de Relaciones Institucionales), ki je kot zanimivost omenil, da je prav Quilmes mesto, kjer se je naselilo največ najrazličnejših priseljencev, ter da ima tudi zato poseben oddelek (Svet skupnosti), organizacijo, katere del je tudi prekmursko društvo skupaj z drugimi skupnostmi v Quilmesu; predsednica društva Miriam Banko; ter veleposlanik Alain Brian Bergant, ki je po nagovoru v kastiljščini celo recitiral Vrbo, rekoč, da s tem prisotni neslovensko govoreči dobijo vtis, kako se to sliši v slovenščini.

V dvorani doma

Prva komisija ob ustanovitvi društva

Kip

Veleposlanik med govorom

Miriam Banko med govorom

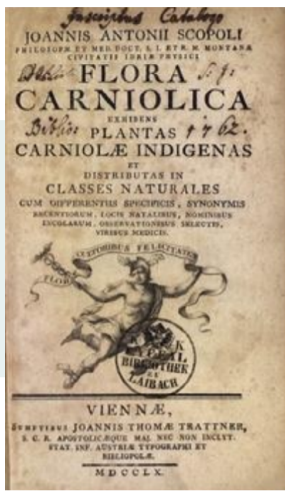
Projekt za kip je predstavila Malena Cané Tomšič, odobrila pa ga je celotna komisija društva. Kip je financiral Urad vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu ter je bil naročen pri kiparju Gustavu D'Anielu Goldešu. Za postavitve kipa na tem javnem mestu pa je poskrbela svetnica Belén Maron.

Ob končani prireditvi smo vsi navzoči bili povabljeni v prostore društva, kjer je bila na dolgi mizi pripravljena zakuska in pijača. Kot vedno se je razvil živahen pogovor.

Naj še omenimo, da se bo v okviru jubileja tudi predvajalo slovenski film, priredilo tekmovanje v risanju, 6. avgusta pa bodo v domu vsakoletne kolone ter hkrati obeležitev te pomembne okrogle obletnice.

Rok Fink
Lektoriranje: Tjaša Lorbek

OkrOgle OBLETNICE | *Giovanni Antonio Scopoli* (1723-1788)

Pred 300 leti se je rodil naravoslovec in zdravnik Giovanni Antonio Scopoli. Čeprav je po rodu Italijan, je bil prvi stalni zdravnik v Idriji, je eden najpomembnejših evropskih naravoslovcov in je postavil temelje medicine, botanike, kemije, metalurgije, geologije in veterine na Slovenskem. Napisal je prvo znanstveno delo o naravi Slovenije (»Flora Carniolica«), v kateri je opisal okoli 1.100 rastlinskih vrst s severozahodnega dela Slovenije. Opisal je tudi več kot 350 živalskih vrst. Scopoli velja za začetnika slovenske naravoslovne terminologije ter vzor kasnejšim naravoslovcem.

Giovanni Antonio Scopoli se je rodil 3. junija 1723 v mestecu Cavalese na Južnem Tirolskem. Osnovno šolo je obiskoval v rojstnem kraju, srednjo v Trentu, nato pa študiral medicino v Innsbrucku. Leta 1753 je opravil izpite na dunajski univerzi in s tem dobil pravico za delovanje po vsem cesarstvu. Že naslednje

leto je dobil službo prvega stalnega zdravnika pri rudniku živega srebra v Idriji. Rudniška uprava ga ni zelo dobro sprejela, ker je zahteval primerne pogoje za delo. Ker mu zdravniška služba ni prinašala pravega zadoščenja se je posvetil naravoslovju. Leta 1763 je prevzel pouk kemije in metalurgije za učence rudarstva v Idriji. Leta 1769 je odšel za profesorja metalurgije na Slovaško. Leta 1776 je sprejel mesto profesorja kemije in botanike na univerzi v mestu Pavia, kjer je uspešno deloval vse do svoje smrti 8. maja 1788.

Scopolijev delo

Scopoli je izdal 21 znanstvenih knjig. Ob svojem delu kot zdravnik je kot navdušen botanik prepotoval Kranjsko v vseh smereh ter sadove svojih opazovanj in odkritij objavljaval v knjigah.

Leta 1760 je izdal knjigo »Flora carniolica« (Kranjske rastline), prvo znanstveno delo o naravi Slovenije in s prvimi slovenskim botaničnim imenoslovjem. V njej je opisal 756 vrst cvetnic in 256 necvetnic. Pri znanih rastlinah je dodal še takratna slovenska imena.

Leta 1761 je v Benetkah izšla knjiga »De Hydrargyro Idriensis« (O idrijskem živem

srebru), v kateri poleg opisa idrijskega živega srebra in vitriola govori o merkuralizmu – zastrupitvi idrijskih rudarjev s hlapi živega srebra, težave, ki jih zastrupitev povzroča (tresenje, slinjenje, suhi kašelj, težko dihanje, nemirno spanje). Navaja tudi način zdravljenja, zato knjiga velja za temeljno delo o medicini dela.

Leta 1763 je izšla na Dunaju knjiga »Entomologia carniolica« (Kranjske žuželke), v kateri opiše 1153 vrst žuželk in velja za prvo monografijo o žuželkah in drugih členočkih na Slovenskem.

Botanik in zoolog

Po Scopoliju je danes poimenovanih pet rastlinskih rodov in 90 rastlinskih vrst. Med njimi so drevesne vrste, kot so lipa, ruj, črni gaber, siva vrba, bradavičasta trdoleska in številne zelinate rastline. Kraljica Scopolijevih opisanih rastlin pa je brez dvoma kranjska bunika ali kranjski volčič, ki v latinskem imenu nosi naravoslovčno ime: *Scopolia carniolica*; ima 2 cm. dolge zvonaste cvetove rjavo vijolične barve, ki so v notranjosti rumenkasti. Zanimivost te rastline je, da je

zelo strupena. Alkaloid skopolamin, ki ga pridobivajo iz te rastline, povzroča izgubo spomina in halucinacije. Nekoč so jo uporabljali kot anestetik, danes pa se uporablja proti slabosti in v oftalmologiji. Obstaja tudi endemična različica kranjske bunike z rumenkastimi cvetovi, imenovano *Scopolia carniolica f. hladnikiana*, ki je zunaj meja Slovenije še niso našli.

Med raziskovanjem slovenskega rastlinstva je Scopoli opisal tudi živali, ki danes nosijo njegovo ime: Scopolijev lepi volkec (*Pisaura mirabilis*) – precej velik pajek vitke postave in dolgih nog, ter metulj Scopolijev zlatook (*Lopinga achine*), zavarovana vrsta metuljev, ki ob počitku zapre krila in na njih pokaže obrobljena očesca, ki prestrašijo plenilca.

Pripravi: Jože Jan

Viri: Wikipedia, Slovenska biografija, Ognjišče, Gore-ljudje, d-lib.si

RAZMIŠLJANJA | *Politična korektnost, resnica in ljubezen*

Martin Sušnik | Filozof

Dragi bralci, začnemo z objavo serije razmišljanj našega filozofa Martina Sušnika, ki jih je pripravil za Slovenski čas, mesečno prilogo tednika Družina. Z dovoljenjem založbe nam jih je avtor posredoval tudi za naše bralce, za kar se mu iskreno zahvalimo. Vam pa želimo bogato branje!

Pojem »politične korektnosti« ima že nekaj let življenja, denimo približno pol stoletja, od kar so ga levičarji najprej uporabljali v debati med socialisti in komunisti, poslej so ga pa predvsem uporabljali desničarji proti levičarski »kulturni revoluciji«, sredi katere se nahajamo še danes. Dosti se je o tem že pisalo in govorilo, a dovolite, da se še enkrat na kratko ustavimo pri tem.

Kot vemo, se politična korektnost nanaša na nenapisana pravila družbene olike in tudi na politične ukrepe, katerih namen je preprečiti žalitev in diskriminacijo določenih oseb ali skupin, zlasti manjšin, ki so (ali so kdaj bile) v ranljivem ali poškodovanem položaju. Gre za to, da preprečimo določene izraze (in celo misli...), ki bi lahko za ranljive manjšine bile žaljive ali napadalne.

Da v določeni družbi obstajajo mnenja, ki niso »dovoljena« in so torej »nepravilna« seveda ni nič novega. Cenzura je stara zadeva. Njena praksa je običajno bila v rokah prevladujočih sil, ki so iz uradnega mesta imele možnost totalitarno nadvladovati nad tem kar ljudje govorijo, pišejo in učijo. In običajni argument za to cenzuro je slonel na tem, da določen govor (in torej določena misel) ni bil sovpaden z »resnico«, ki jo je sleherni režim nameraval vspostaviti kot tako. Cenzura je merila na to kar je bilo (v tem smislu in z

narekovaji) »neresnično«, se pravi zmotno ali lažljivo, in je bilo torej nepravilno, nevarno in potemtakem prepovedano. Sodobna politična korektnost pa kaže, da ima svojevrstne posebnosti. Vsaj v svojem diskurzu se večinoma ne izraža v pojmih resnice-zmote. Dejansko ne skrbi za to, ali so te misli in mnenja, ki jih »odsvetuje« resnična ali zmotna, ker tu ne gre za resnico, temveč za preprečenje žalitve, kot rečeno. Njen argument je moralne zvrste in to na tak način, da se njena moralna pravila ne samo ne opirajo na resnične argumente, temveč tako, da celo pojem resnice zavračajo. V zadnjih desetletjih je v mnogih krogih že sam pojem »resnice« postal »žaljiv« in vsakdo ki določeno mnenje zagovarja ker ga ima za »resničnega« je zaradi tega smatran kot funtamentalist, netoleranten, napadalec, nasilen človek in torej ne-korekten. Tako se danes ne prepoveduje določene misli ker bi ta bila domnevno zmotna ali lažljiva, temveč samo zato, ker jo njen pristaša ima za resnično. Logika je obrnjena: politična korektnost ima že v naprej svoje zaključke, šele potem pa išče (če ji je treba) premise. V tem smislu, to pa ni novo, je dokaj religiozna.

Moram reči, da sem prepričan da tudi stari totalitarizmi niso imeli pristnega odnošaja z resnico, saj so bili izrecno vsiljevalni, in resnica nima z vsiljevanjem nobene zveze. Morda so pa, vsaj do neke mere, še vedno verjeli da se jim za resnico gre, in so dejansko v njenem imenu počenjali svoje zločine. Dandanes je pa sam pojem »resnice« postal ne-korekten v imenu nekega relativističnega pojmovanja demokracije. Se pravi, kot opaža španski filozof Higinio Marín, da se ta cenzura politične korektnosti, ta preveza oz. mašilo, katerega se poslužujejo določene prevladujoče ideologije opravlja v zahtodnih državah, ki naj bi sprva bile demokratične, ravno v imenu te demokracije.

Tako pa pridemo do očitnega paradoksa: v imenu demokracije, tolerance, pluralizma in spoštovanja ranljivih manjšin nastane družba, ki pospešuje enoumje, netolerantnost do tistega, ki se s temi (manjšinskimi?) ideologijami ne strinja in, konec koncev, poskus namestitve nove »zdrave pameti«; se pravi, gre za novi način totalitarizma. Zlasti ko najprej neformalni politični korektnosti polagoma uspe vstopiti v uradne ustanove (se pravi, da se določena ideologija »institucionalizira«) in doseže stališče uradnega zakona, kot v zadnjih letih opažamo v marsikateri državi »svobodnega zadržanja«. Tako dandanes marsikje človek tvega svojo častno ime, službo in celo svobodo če se proti določeni ideologiji izraža (včasih zadosťuje le s tem, da se z njo izrecno ne strinja), brez možnosti, da bi vstopil v debato o resničnosti te ideologije, ker je pač resnica bila že vnaprej izključena. Ta človek mora torej biti pripravljen na svojevrstno mučenje, če ima svoje principe dovolj globoko v srcu utrjene, kar pa seveda ni enostavno, sploh pa v kulturi vsehčkanja, v kateri javna cenzura z lah-koto zapelje k auto-cenzuri in človeka porine h konformizmu, tako da končno izgubi že ne službo ali zunanjo (fizično) svobodo, temveč notranjo svobodo in lastno mišljenje. »Toleranca bo pripeljala do tega, da bodo pametni ljudje imeli prepovedano misliti, da ne žalijo bedake« je svaril Dostojevski, in stavek nam žal zveni zelo aktualen.

Tako zna politična korektnost zapeljati v razosebjanje, kar je tudi značilno za totalitarnostne sisteme, in vse to v imenu spoštovanja, dobrote in ljubezni do bližnjega.

Protislovje je očitno. Če so stari totalitarizmi, v imenu ljubezni do neke (domnevne) »resnice« sovražili, izključevali in zavračali bližnjega, opažamo da se dandanes v imenu neke (domnevne) ljubezni do bližnjega sovraži resnico

in v imenu vključevanja se pa prav tako izključuje.

Jedro tega protislovja v konkretnem, vsakdanjem življenju smemo najti v notranji filozofski kontradikciji, kajti ljubezen sloni na dobroti, moralna dobrota pa sloni na zadržanosti (resničnem) odnosu s ontološko dobroto bitja, se pravi z realnostjo. Zato so klasični misleci imeli na jasnem, da so resnica, dobrota in bitje neločljivi pojmi (t. i. transcendentali). Resnica je bitje samo v kolikor je umljivo, (ontološka) dobrota pa bitje v kolikor je ljubezni vredno. Potemtakem ni možna prava (moralna) dobrota brez resnice. Če kdo pristno ljubi, se pravi nekemu želi dobro, to pomeni da mu želi kar je zanj resnično dobro, in tako pospešuje rast njegovega resničnega bitja. Vsakršno iskanje dobrote (pa tudi če je sprva morda iskreno) ki pa sloni na relativizmu, konstruktivizmu ipd. (to se pravi, na nihilizmu in torej na zanikanju objektivnega bitja) po svoji notranji logiki doprinese nadvladovanje, borbo interesov, manipulacijo, skatka nasilje (pa naj bo to izrecno ali prikrito).

Imejmo pa tudi na jasnem -zlasti tisti, ki se proti sodobni politični korektnosti na en ali drugi način borimo in smo do sodobnega nihilizma kritični- da, tako kot dobrota zahteva resnico, tudi resnica zahteva dobroto. Naj ne bo naša borba za resnico prikrita ambicija, želja po prerekanju, napuh ali nečimrnost. Pravi Guardini, da tudi resnica lahko rani, potre in ruši, če jo uporabljamo kot kol v naših rokah. In nas spominja, da smo poslani kakor ovce med volkovi, a moramo biti preudarni kakor kače in nepokvarjeni kot golobje. »Kar mora biti rečeno naj bo rečeno, pa četudi je težko. Je pa tudi dobro, da izprašujemo sami sebe in pregledamo če naši izrazi pristno izhajajo »iz resnice«. Moramo govoriti resnico, vendar »preudarno«, kar v tem slučaju pomeni »z ljubeznijo«.

KOLEDAR

12. avgusta
V Slomškovem domu: "Idealni soprog"
(Oscar Wilde; režija: M. Zurc)

18. avgusta
Koncert Mendoških Škrjančkov v
Našem domu San Justo

19. avgusta
54. Pevsko Glasbeni Večer

20. avgusta
Romanje v Lourdes

20. avgusta
Koncert Mendoškega zbora "Škrjančki"
na Pristavi

21. avgusta
V Našem domu: "Idealni soprog"
(Oscar Wilde; režija: M. Zurc)

27. avgusta
Mladinski dan v San Martinu

OSEBNE NOVICE

† SMRT

8. avgusta 2023, v 89. letu starosti, je odšla v večnost **Mirjanka Bajlec Voršič**. Naj počiva v miru.

“ ZA RAZMISLEK IN NASMEH ”

“En dober pregovor na dan, prežene slabo voljo stran”

PREGOVORI IN CITATI

PES

21. julij je svetovni dan psov. Ustanovljen je bil leta 2004, da se ta dan počasti človekovega najboljšega prijatelja. Namenjen pa je tudi ozaveščanju o ogromnem številu kužkov, ki v zavetiščih čakajo na posvojitev. Svetovna zdravstvena organizacija (WHO) ocenjuje, da 70% psov na svetu nima doma. Trenutno je na svetu približno 300 milijonov psov. Imamo policijske pse, gasilske pse, pse vodnike in pse spremljevalce. Poznamo mnogo »slavnih« psov (Lassie, Hachiko, Beethoven, Einstein, Clifford, Sultan, Snoopy, Scooby-doo, Odie, Goofy, Pluto – lahko bi našteval še in še), vendar imamo najbolj radi tiste, ki jih imamo doma.

Tako je v knjigi »Naš pes« razmerje med otrokom in psom Belinom opisal Narte Velikonja, slovenski pisatelj in kulturni delavec, ki so ga leta 1945 komunisti obsodili na smrt in ustrelili:

»Doma so sklenili, da moram v šole. Ne rečem, da nisem šel rad, samo da bi kdo šel z menoj! Da bi bilo nekaj takega z menoj, kar sem imel doma. Govorimo naravnost: če bi šel z menoj Belin!

Zvečer pred odhodom sem mu dal sladkega mleka in ga pestoval, da se je še mačku Risu zdelo čudno. Potem sva šla pod veliko češnje kraj hiše. Vsem, bratoma in Belinu, sem pripovedoval, da bom kaj prinesel iz mesta.

Tistega večera ne bom pozabil.

Zvezde in oblaki so imeli svoj posebni sij, ki ga nisem nikoli več videl. Belin se je izmotal iz mojih rok, zabevska, hitel po Bregu in

obstal. Nekaj je vihralo med razori. Belin je lajal nad neznanu belo prikaznijo na njivi. Nekaj je blestelo: majhno in ponižno.

Nazadnje smo se le ojunačili, da smo šli bliže: bila je moja knjiga o velikanih, ki žrejo majhne ljudi. Ko smo pobrali knjigo, so nas klicali.

Zjutraj zgodaj sem moral iti. Bratca sta še spala, Belin se mi je motal okoli nog. Več je pojedel mojega zajtrka kakor jaz ter me zaupno gledal. Da bi kdo videl njegove oči! Mavrica se mu je preletavala; ko je naslonil glavo na moja kolena, sem se obrnil v stran. Videl sem skozi solze, da imajo tudi drugi solzne oči.

»Čas je!« je rekel oče.

»Čas je!« je prikimala mamina mama. »Belina pa zaprite, da ne bo tekel za nama!« je dejal oče. Potem so zaprli Belina in jaz sem šel.

Bilo je še mračno. Skrivaj sem se oziral, ali gre pes za menoj. Meni se je zdelo, da bi takrat moral Belin z menoj! O, njivam in okleščencem na Bregu, grobljam in leskam na ozki stezi v rebri in cesti v Čavnu sem na tihem z nerazumljivim ponosom pripovedoval, da grem v šole; toda če sem pomislil na Belina, se mi je nekaj upiralo v grlu. V Bregu sem videl bel školj. Belin je, sem si mislil. Takoj sem se grenko zavedel, da so ga zaprli. Saj bi pritekel, če bi bil prost. Zdelo se mi je, da so ga prikovali tisti strašni velikani, ki žro majhne ljudi.

V Alojzijevišču mi je bilo zelo dolgčas po njem. Zelo dolgčas, pravim, in sem imel solze, če sem gledal Čaven iz Gorice. Ko me je sestra Anakleta našla, sem dejal, da mi je padla v oko mušica in da je sonce v Gorici

močno, bolj močno kakor pri nas. Ali naj bi ji povedal, da vidim Belina, kako sedi v Bregu in čaka!? Nihče ne bi razumel, kako je bilo malemu dečku hudo.«

O kužkih najdemo veliko pregovorov in citatov:

- **Najboljša stvar človeka je njegov pes.** (francoski pregovor)
- **Če vzamete psa z ulice in ga nahranite vas ne bo ugriznil. To je osnovna razlika med psom in človekom.** (Mark Twain, ameriški pisatelj in humorist)
- **Ne glej na psa, ampak na gospodarja.** (slovenski pregovor)
- **Psi so naša vez do raja.** (Milan Kundera, češko-francoski pisatelj)
- **Tuj pes močno grize.** (finski pregovor)
- **V zgodovini je več primerov zvestih psov kot zvestih prijateljev.** (Alexander Pope, angleški pesnik in prevajalec)
- **Zvestobo najdeš v pasji uti.** (ruski pregovor)
- **Psi imajo radi prijatelje in grizejo sovražnike, za razliko od ljudi, ki niso sposobni čiste ljubezni in morajo v svojih odnosih vedno mešati ljubezen in sovraštvo.** (Sigmund Freud, avstrijski nevrolog in psiholog judovskega rodu)
- **Na eni verigi imata dva psa med seboj mir, pri eni kosti vselej prepir.** (slovenski pregovor)
- **Pasji nasmeh je v repu.** (Victor Hugo, francoski pisatelj, pesnik, dramatik, akademik in državnik)
- **Pes, ki laja ne grize.** (španski pregovor)

Zbral: Jože Jan

IŠČEMO

COMMUNITY MANAGERJA

Zedinjena Slovenija išče mladega potomca Slovencev, ki bi skrbel za community management za naša društva ter objavljane na socialnih omrežjih. Potrebujemo dekle ali fanta, ki pozna življenje in dejavnosti naše skupnosti ter obvlada slovenščino (pri tem bo seveda lahko računal na pomoč). Za urnike dela in honorar se bomo pa še dogovorili.

Se že veselimo prijavi!

Pošlji nam svoj CV na
esloveniau@gmail.com
do 31. avgusta 2023

54. P. 9 V
19. AVGUSTA · OB 20. URI
SLOVENSKA HIŠA · RAMÓN FALCÓN 4158

REPUBLIKA SLOVENIJA
URAD VLADE RS ZA SLOVENCE V
ZAMEJSTVU IN PO SVETU

“Gospod je moja luč in moja rešitev” (Psalm 27)

MIRJANKA BAJLEC VORŠIČ

14/12/1933 - 08/08/2023

8. avgusta, v 89. letu starosti, je šla po večno plačilo, Mirjanka Bajlec Voršič, dolgoletna predsednica Zveze Slovenskih Mater in Žena (odsek San Martín) in zvesta članica Slovenskega doma San Martín.

Naj Vsemogočni obilno poplača vse delo v blagor našega doma in zveze.

Ohranili jo bomo v najlepšem spominu. Družini, prijateljem in ostalim sorodnikom izrekamo iskreno sožalje.

SLOVENSKI DOM SAN MARTIN
ZVEZA SLOVENSKIH MATER IN ŽENA
Buenos Aires - ARGENTINA

Svobodno Slovenijo podpirajo

REPUBLIKA SLOVENIJA
URAD VLADE ZA SLOVENCE V
ZAMEJSTVU IN PO SVETU

Antonio Podržaj e Hijos S.R.L.

Grupo HZ

BAJDA s.r.l.

KOPAC S.A.
Fábrica de tubos y envases de cartón